

**Sermones: Petri Hieremie Panormitani ex Sicilia: F.
co[n]uent[us] ordinis Predicatoru[m] bononiensiu[m]:
tam preclari q[uam] omnigene eruditio[n]is refertissimi.
omnibusq[ue] euangelica documenta ...**

Petrus <de Hieremia>

[Augsburg], 1514

VD16 P 1883

De s[an]cto Bartholo. ap[osto]lo. [sermo]. lxxvj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70359)

ergo fuit q̄ ma^o resurgeret: vt daret spem
eandē in libro de resurrectione. Et firma
tur ratio. Nam hac rōne voluit fili^o dei d
mlere carnē assumere & nasci: vt dicit Tho
mas. ij. pte. q. xxx. art. iij. Ultimo nota
historiā bodierne festivitatis etc.

In festo sancti Bartholomei
apostoli. Sermo lxxv.

Uos amici mei

Uos. Jo. xv. Inter cetera bo
na necessaria homini i hac vi
ta est amicitia: sub quocūq; genere boni
cōtinet. Est em amicitia bonū honestū
vile & delectabile. Prīmo quidē est hone
stū: q̄ vera amicitia sup honestate & fru
te fundata est: vt pbat pbs in. iij. etico.
Et Tull^o de amicitia. Nec sine frute in
q̄ amicitia villo pacto esse pōt. An amicitia
mūdanoz hoim nō est vera sed falsa: q̄
dicit potius cōturbatiū q̄ amicitia: eo q̄
fundata est sup vitio. Aut sup rebus disse
rētib;: vna ppter diuitias aut ppter fauo
rē: aut qd dēteri^o est ppter lenocinā. Dic
tra ista vt expedit. Ideo Hiero. ad pau
linū. Vera ei illa necessitudo est et christi
glutino copulata: quā nō vtilitas rei fa
miliaris: nō p̄ntia tantū cozpoz: nō subdo
la & palpans adulatio: sed dei timor & di
uinarū scripturarū studia cōciliant. Jo dicitur.
Drouer. xxij. Noli amic^o esse homi
ni iracundo: neq; ambules cū vtro furio
so. i. peccatore: ne forte discas semitas ei^o
& sumas scandalū anie tue. Secdo amicitia
est bonū vtile. Vñ sapiens. Nemo sibi
bi factis est: eget om̄is amic^o amico. Vñ
Eccl. vj. Amicus fidelis p̄ctio fortis: q̄
aut inuenit illū inuenit thesaurū. Amico
fidei nulla est cōparatio: et non est digna
ponderatio auri & argēti tra bonitātē fi
dei illi^o etc. Nā vt ait Tull^o in lib. de ami
citiā. Amicitia est oim diuinaz humana
rūz rez: cuz beniuolētia & charitate sūma
cōsēnsio: qua qdem haud scio an excepta
sapiētia q̄cūq; hominib; meli^o sit a dijs im
mortalib; datū. i. a dō immortal. Diuitias
aliq; pponit: bonā aliq; valitudine/ aliq; po
tentia/ aliq; honores: mltri etiā voluptates
beluarū hoc quidē extremū est: illa aurem

suplora: sunt caduca & incerta: posita non
tā in silijs q̄ in fortune temeritate. Qui
aut in frute summū bonū ponit: p̄clare il
li quidē faciūt: sed bec ipa virtus amicitia
gignit & p̄tinet: nec sine frute amicitia eē
villo pacto pōt etc. Tertio est bonū delect
abile. Quid em vt ait Tull^o dulci^o: q̄
habere q̄ cū om̄ia audeas sic loq; vt recuz.
Et infra. Nam & sedas res splendidiōres
facit amicitia: & aduersas partes cōcans
q̄ facit leuiores. Ergo: si tantū bonū est
amicitia cū hoie virtuoso p̄tracta: q̄to ex
cellētiōr est / & meliōr p̄tracta cū deo. Igit
debemus nisi totis virib;: vt cuz ipso deo
amicitia habeam^o. ¶ Pro fundamēto ser
monis in q̄ ostendit mod^o acq̄rendi ami
citiā dei out d̄ ipso mō: q̄stio theologica.
¶ Querit vtz ad dei amicitia acq̄rendā
tenemur ipm deū ch̄m imitari in acti
bus suis. Arguit q̄ nō. Nos non tenemur
ad impossibile: sed nob est impossibile deū
um in actib; imitari: pura miracla facere
etc. Igit. ¶ In oppositū nos tenemur cō
formare volūtates nostras volūtatē diu
ne: sed volūtas diuina vult nos ch̄m imi
tari: vt patz p Paulū dicentē. Imitatores
dei estote: vt habet etiā Joā. j. dirigite vi
am dñi. sicut. j. Pet. ij. ch̄s passus est pro
nobis/ vobis reliquēs exemplū: vt sequa
mini vestigia eius. Igit ad dei amicitiaz
acq̄rendā tenemur ipm deū ch̄m imitari
Et sic q̄stio manet p vtraq; parte dubia.
¶ Ad q̄stione respondendū est: fm Bo
nauē. in apologia. q̄ sunt tres differentie
actuz saluatoris nostri Iesu ch̄i: aliquid
actus saluatoris nri fuerūt excellentis po
tentie siue sciētie: vt miracla facere: sacra
ordinare: secreta cordiū reuelare: futura p
dicere. & loquēdo de istis actibus dicit ad
dubiu: q̄ ad dei amicitia acq̄rendā nō ten
nemur ipm deū ch̄m imitari: qz tanta fa
cere nobis est impossibile. Alij fuerunt a
ctus saluatoris p̄descendētis clemētie: vt
cum peccōib; & publicanis comederet. & lo
quēdo de istis actib; dicit ad dubiu: q̄ bes
ne tenemur ipm ch̄m imitari nō p̄bēdo
fauore ipsi peccōib;. Sed ipsos & redar
guendo a peccis suis. vt ipse ch̄s fecit: qa
ait Ricbar. sup. iij. sen. dif. xix. ar. ij. q. ij. si
cut corpis naturalis patienti vno mēbro
compatiunt alia: & sib; nūcē subueniunt

In festo Bartholomei

ad bonā p̄sistentiam corpis in comparati-
one ad formā naturalis vite: sic ex necessi-
tate diuini p̄cepti/membra corpis mysti-
ci q̄d est ecclie, tenent sibi inuicē subueni-
re ad p̄seruandā bonā vnitatē: & dispositi-
onem ecclie in comparatione spūalis vite:
que est gratia spūsancti. In non tantū si
biniuicem subuenire tenent: q̄tum ad in-
digentias corpales: sed multo magis q̄-
tum ad spūales orando: delinquentib; par-
cendo: ad bonū monendo: & delinquentes
corrigēdo: Igit̄ r̄c. Et ait idem Ricbar.
ibide quia tamē corrigere: p̄ceptum affiri-
matiuū est. Reducit em̄ ad primū p̄ceptū
sc̄de tabule: ad q̄d reducunt omnia p̄cepta
de bñfaciēdo primis: si ergo tenemur cor-
rigere pctōres quod facere nō possumus:
nisi cuz illis habitem?: tenemur ch̄m imi-
tari in istis acibus/q̄ sunt cū peccatorib;
habitare. Alij fuerūt actus saluatoris nr̄i
Jesu ch̄risti: superogatiōis ac p̄fectōis tu-
sticie: vt p̄ginitatē seruare/mortē se expo-
nere: p̄ inimicis exorare: & loquēdo de istis
actib; dicit idem Bona. vbi. s. di. q. tenemur
p̄formare nos volūtati diuine: in his
que nobis dedit ex p̄cepto: si velim? amicitia
eius habere: q̄ isto in mūdo duoz a/
micitia habere possum?: vni? est diabol?
quē per peccatū habem?: alterius est dei
p̄ que p̄ mādatorū obsequantā instrumur:
si habem? amicitia diaboli/nō habebim?
amicitia dei: q̄ habet. L. qui militare pos-
sunt vel nō. l. iij. Nemo potest duas militi-
as habere. Bar. y. nō potest; deo serui-
re & mānone. Scribit. xxiij. q. vlti. q̄ sunt
militēs ch̄i nō debent studere seculari mi-
litie: sed oīzōtib; vacare. ff. d̄ re militari. l.
q̄ excubias. miles qui vigilare vlt̄ excubi-
as tenere nō vult: p̄ trinitone regis vel pa-
tr̄ie/stipendia militie nō recipiat. Habet
etiā de clerico nō residente lib. vj. c. vnico.
eccl̄astic? qui nō interest diuinis officijs
distributiones q̄t̄d tanas nō recipiat. Ha-
bet etiā extra de p̄bend; sz dignitatib; ha-
bens duas eccl̄ias/alterā dimittere/ & al-
terā eligere compellit. Igit̄ ad dei amicitia
acq̄rendā debemus imitari ch̄ristuz
mādata obsequando: & nō q̄tum ad p̄mos
ch̄i actus: de quib; intelligit̄ argumentū
Iuxta vba p̄assumpta. Vos amici mei
estis r̄c. Acquiritur autem amicitia

dei quīntupliciter.

Primo p̄ puritatem innocentie,

Secdo p̄ veritatem p̄nic.

Tertio p̄ amorē obedientie.

Quarto p̄ donū munificētie/scu mie.

Quinto p̄ firmitatē patientie.

Om̄tib; predictis modis om̄es aposto-
li fuerūt amici dei: et ideo dicit̄ thema lo-
quens generalit̄ de om̄ib; ipsis. Ios r̄c.
Sed specialiter loquēdo beatus Bartho-
lome? om̄ibus predictis modis acquisiuit
dei amicitiam: sicut infra videbimus.

Primo p̄ puritatem innocentie. Ratio
quia similitudo est causa amoris. Eccl̄. xij.
Om̄e animal diligit simile sibi r̄c. Deus
aut̄ est purissimus & fons infinitus om̄is
puritatis & bonitatis. ergo p̄ puritatem in-
nocentie efficit homo sitis deo: & ideo ami-
cus. Proverb. xxiij. Qui diligit cordis mū-
ditā: habebit amicum regem. Et hac amiti-
citas meret̄ homo videre deum. Bart. v.
Beati mundo corde: quonā ip̄i deuz vi-
debunt. Debet autē esse cordis munditia:
vt dicit̄ Auctoritas allegata. quia cor est
fons om̄i verborū: et actuuz/ & q̄ habet cor
mundū: habet om̄es actus mūdōs/ & cogi-
tatiōes q̄ ex corde exeunt: vt d̄r Bart. xv.
Contra p̄ imunditāz cordis separat̄ hō
ab amicitia dei. Sapie. j. Peruerse cogitā-
tiones separat̄ a deo. Hanc cordis mū-
ditā habuit a deo beatus Bartholo. quia
ipse sicut & ceteri ap̄li p̄secuti sunt purita-
tē innocentie p̄ baptismū: om̄es em̄ bap-
tizati fuerūt: vt dicit̄ Aug. sup̄ illud Jo. iij.
Qui lotus est nō indiget: nisi vt pedes la-
uet r̄c. Et in decretis de conse. di. iij. Si
eos. Secdo acquirit̄ amicitia diuina p̄
veritatem penitētie. ps. cvj. Vbi alieni
gene amici facti sunt. Nota Alienigenē. i.
peccatores qui p̄pter pctā alienati sunt a
deo: & recesserunt ab eo longe: nō distan-
tia localit̄: sed differentia formali. Esa. liij.
Iniquitates vestre diuiserūt inter vos et
deuz vestrū: & peccata vestra absconderūt
faciē eius a vobis. ps. Longe a peccatoribus
salus. Item Prover. xv. Longe est deus
ab impijs. Sic ille iuuenis dissoluit̄ re-
cessit a patre in regione longinquā. Luce.
xv. Hoc modo b̄tus Bartholo. fuit amicus
dei: quia sp̄s nō legat̄ de eo/ q̄ peccatū
mortale commiserit: tamen maximā pe-

nitentia faciebat: et maxie in orando. Nam cientes flexis genib; p diem orabat: et cencies p noctem ppter h interrogat demon de eo dicit. Amicus dei omnipotentis est: et ideo venit in istam: vt omnes deos in die euacuet. Dozalit: si vultis esse amici dei faciatis penitentia. Gal. v. Qui chri sunt scz amici carnem sua crucifi: xerit cum vijs suis et pceptis eius. Tertio acquiritur amicitia diuina p amore obedientie. Joa. xv. Jam no dicaz vos seruos sed amicos. Et infra. Vos amici mei estis: si fecerit que precipio vobis. Contra p inobedientiam efficitur quis inimicus dei: sicut pty de Saul, qui ppter inobedientia reprobatu est a deo: et tandem regno priuatus. j. Reg. xv. Et de Adam ppter cuius inobedientia tota sua posteritas diuino iudicio damnata est. Rom. v. Propter vnius in obedientia peccatores constituti sunt multi. Nota exempluz de Torquato romano principe: qui occidi fecit filium ppter inobedientia. De quo Aug. in. v. de ciuit. dei sic ait. Torquar? filiu: non qz ptra patria sed etia p patria: tñ quia ptra imperiu suu. i. ptra qd imperauerat pat imperator: et ab hoste prouocat? luuicilli ardore pugna uerat: licet vicissim occidit: ne plus mali esset in exemplo imperij pempti: qz boni in glia hostis occisi. Hec ille. Et hoc etia de iure ciuili est. Nam dr lex. In bello q rem a duce pbita fecit: aut mandatum no seruauit: capite punitur etia si res bene gesserit. l. ij. §. in bello. ff. de re milita. Isti mo acquirit amicitia dei bñs Bar. Dic. yr. s. in sermo. m. gñi Vincentij pre. ij. Quarto acquirit amicitia diuina per donum munificentie sicut misericordie: qz misericordia miro mo diuina iracundia placat: indulgentia aduocat. Bar. v. Bñi misericordes: qm ipsi misericordia psequent Et pctā relaxat. Dan. v. Peccata tua elemosynis redime: et inqñtates tuas misericordis pauperu. Et Ecclesia. Facite elemosynam: et ecce ipsa orat p vobis: quia si cur aqua extinguat ignem: ita elemosyna extinguit pctā. Et Luce. xj. Quod superest date elemosynam: et ecce omnia munda sunt vobis. Et hoc est q dicit dñs. Luce. xvj. Facite vobis amicos de mamona iniquitatis: vt cum defecerit: recipiant vos

in eterna tabernacula. Item amorem diuinum prouocat: eo q misericordia facit homine similem deo. Similitudo aut est causa amoris. Bar. vj. Estote misericordes: sicut et pater vester celestis misericors est: hoc modo acquirit etia amicitia dei beatus Bartho. sic pty in mia qua exhibuit filie regis ipsam sanando: et totum regnu Indie a potestate diaboli liberando.

Quinto acquirit amicitia diuina per firmitate patientie: qz sapiens ho nunq aliquē putat sibi amicum fore: nisi ipsum aliquado in aduersis pbauerit. Ideo dicit Eccl. vj. Si possides amicu in tentatioe posside illum: et no facile credas ei teipm. Et infra. Est aut amicus soci? mente: et no pmanebit in die necessitatis. Bre Prouer. xij. Qui negligit damnu ppter amicuz iustus est. Scelus est qui emit equu in nullo probatum: sic fatuus est qui illum credit amicum: cuius nunq habuit aliquid experimentu. Unde et Philippus rex macedonu arguit valde litteris filium suum Alexandru: q illos sibi amicos esse credebat quos pecunia: et donis sibi familiares fecerat. Ratio: qz no erant probati aduersis. Nota exemplū de Damone et Pythia qd refert Valer? li. iij. de amicitia. Ideo et deus: vt probet hoies an sint amici veri: illos quadoqz examinat aduersis: et si exhibent patientiam: vere amici dei sunt. Alioquin falsi sunt amici. Contra quos queritur christ? dicens. Amici mei et p ximi mei: aduersum me appo. et ste. et qui iuxta me erant de longe steterunt etc. Et Judith. vij. Abraam pater vester tentatus est: et p multas tribulatioes pbatus a micus dei effect? est. Ideo no debem? terri in tribulatioib;: qz p illas acquirere possumus amicitia dei: q potens est recōpensare etc. Sic non timet probus miles equu amittere: cu illu scit sibi reddenduz melioze a rege. Sic qui pdit ppter christu corpus mortale et graue: resurmet ab ipso imortale et gloriosum. Ideo no debemus timere corpus pdere ppter chm. Lu. xij. Dico autē vobis amicus meus ne terreat mini ab his q occidit corpus: et post hoc no habent amplius qd faciant. Ideo de apostolis cantat in ecclesia. Isti sunt triumphatores et amici dei: q cōtēnētes iussa pnt

In festo Scti Augustini

espum meruerunt premia eterna. mo cororo
nant & accipiunt palmam. Iste mo acq̄sivit
amicitiā dei beati Bartholomei: q̄ ma
ximam paciēcie firmitate exhibuit. p̄ ch̄o
mortem asperrimā subeundo. Vide sup
in sermo. mḡi Vincen. p̄c vltima. Ame.

In festo sancti Augustini
epi et cōfessoris. Ser. LXXVII.

Lucerne arden

Luces in manib' vestris. Luc. xij.
Pro declaratiōe sciendū: q̄ i sa
era scriptura virtutes infuse h̄bus de
tor virtutū iustificat anias Lucerne dicitur
ardentes. Hoc pbatur rōne & auctoritate.
Ratio est ista: q̄ sicut lucerna illumina
nat domum tenebrosā & sic q̄ ania ē in
peccato mortali est tota tenebrosa: q̄ sicut
in tenebris nihil videt: & q̄ vult ambula
re dat faciem in murum. vel pedes ipingit
in lapides & sic existens in peccō mortali
non videt neq̄ deum p̄ deuotionē: neq̄ se
p̄ cognitiōe & neq̄ cōsiderat mundum
p̄ despectiōe: q̄ labilis est & currimus ad
mortē. Omnes morimur & sicut aque dī
labimur in terrā q̄ nō reuertunt. ij. Reg.
xij. Neq̄ cōsiderat infernū: ad quē p̄perat:
neq̄ periculū suū in quo stat. Verbi gr̄a.
de p̄sona sup̄ba & c. pone in practia si videt
de talib' potest dici illud. Nescierūt neq̄
intellexerūt: in tenebris ambulāt. ps̄. Et
alibi. Posuisti tenebras et facta est nox: in
ipsa p̄trā. omnes bestie silue. i. peccōres mun
di: qui dicunt bestie. eo q̄ sic bestie sequūt
motus sensualitatis. Quia sup̄bus est sic
leo. Auarus est vt vulpes. luxuriosus vt
porcus. Homo cū in honore esset nō intel
lexit cōparatus est lumētis insipientibus.
Tales ergo pertranseunt in nocte: & ideo
ipingunt in murum tentationū & lapides
peccatorū & frangūt sibi faciem anie q̄ est
lumen rōnis naturalis. De quo. ps̄. Si
gnatū est sup̄ nos lumen & cōtra qd̄ faci
unt quādo peccāt. Prouer. iij. Iustorū se
mita quasi lux splendēs p̄cedit & crescit vs
q̄ ad p̄fectū diem. Via impiorū tenebro
sa nesciūt vbi cōtruant. Sed quādo virtu
tes infundunt a deo statim illuminat do
mus cognoscēdo deū: se: mundū & piculū

suū. Ideo deus tūc habitat ibi & c. Pas
ratio. Auctoritas allego: tūc dicit deus p̄
filio suo Iesu ch̄o. Facies lucernas septē
& pones eas sup̄ candelabrū vt luceant ex
aduerso. Exo. xxv. Nota. Lucerne septē. i.
septem p̄tutes oppositas septem virtū cas
piralib'. Sup̄ candelabrū. i. mētis huma
ne. Vel sup̄ candelabz. i. fide Iesu ch̄o
sup̄ quo fundant virtutes omnes: sicut lu
cerne in candelabro. j. Cop. iij. Fundamē
tum & c. Et luceant ex aduerso: quia p̄tra
peccatū superbie lucet virtus humilitatis:
cōtra peccatū auaritiē lucet virtus libera
litatis & c. sic d' alijs. Cum ergo br̄s Au
gustin' fuerit plenus virtutib'. Ideo recte
dicit thema. Lucerne ardenes p̄ charitatē
sup̄ sunt in manib' vestris. Nota. In
manib'. Multi habēt lucernas. i. virtutes
in oculis sicut illi qui studēt bene et legūt
de virtutib'. Alij habēt in labijs tantūmo
do sicut illi q̄ bene p̄dicant de virtutibus:
nihil disputant vel docent alios. Alij tu
aurib': sicut q̄ me auditis p̄dicantem & c.
nō sufficit: sed oportet habere i manib'. i.
in opationib': alias p̄tra tales dicē aplūs.
Qui p̄fiterit se nosse deum: factis autē nel
gant. Titū. j. Itē. ps̄. peccator autē dicit
deus & c. Nemo potest ponere p̄ter id qd̄
positū est quod ch̄o? Iesus. Glo. i. fides
Iesu ch̄o. Item Aug. Vbi deest cogni
tio veritatis: falsa est virtus etiam in op̄ti
mis morib'. Beat' autē Aug. opabat ea q̄
de virtutib' sciebat & p̄dicabat. Ido habebat
lucernas in manib'. Et p̄tē verificari
de eo vna p̄phetia Sacharie: quē cum an̄
gelus suscitasset a somno dixit. Quid tu vi
des? R̄dit: vidi & ecce candelabrū aureū
torum: & lampas eius sup̄ caput ipsi'. Et
septem lucerne eius sup̄ illud Sacha. iij.
Candelabrū aureum totū est br̄s Augu
stinus. Alij doc. dicunt lucerne. Nemo ac
cendit lucernā: & in abscondito ponit & c.
Sed beat' Aug. dicit candelabrū super qd̄
sustentant lucerne: q̄ audeo dicere q̄ oēs
eius doctrina sancta/pura & carbolica: sic
aurum purissimū. Pro fundamēto fmo
nis in q̄ agitur de virtutib' ip̄s' Augusti
ni: oritur de ip̄s' virtutib' & p̄tē in mo
ralibus theologicis questio. Quērit
Vtrū virtutes morales sint in voluntate